

ISSN 2616-6887

ВЕСТНИК
ЕВРАЗИЙСКОГО
НАЦИОНАЛЬНОГО
УНИВЕРСИТЕТА
ИМ. Л.Н. ГУМИЛЕВА

BULLETIN
of the
L.N. GUMILYOV
EURASIAN NATIONAL
UNIVERSITY

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ
ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ

САЯСИ ҒЫЛЫМДАР. АЙМАҚТАНУ. ШЫҒЫСТАНУ. ТҮРКІТАНУ сериясы

POLITICAL SCIENCE. REGIONAL STUDIES. ORIENTAL STUDIES.
TURKOLOGY Series

Серия **ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ. РЕГИОНОВЕДЕНИЕ. ВОСТОКОВЕДЕНИЕ.**
ТЮРКОЛОГИЯ

№ 3 (124)/2018

1995 жылдан бастап шығады

Founded in 1995

Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады

Published 4 times a year

Выходит 4 раза в год

Астана, 2018

Astana, 2018

Бас редакторы
Ногаева А. М.
PhD д-ры, проф. (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары
Бас редактордың орынбасары

Нечаева Е.Л., с.ғ.к., проф. (Қазақстан)
Әбішева М.М., т.ғ.к., доцент (Қазақстан)

Редакция алқасы

Абдуали Б.	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Абжаппарова Б.Ж.	т.ғ.д. (Қазақстан)
Азмуханова А.М.	т.ғ.к. (Қазақстан)
Анар Сомунгуоглу	доцент (Түркия)
Әлібекұлы А.	ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Әлиева С.К.	т.ғ.к., проф. (Қазақстан)
Бирюков С.В.	с.ғ.д., проф. (Ресей)
Габдулина Б.А.	т.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Грегори Глиссон	PhD д-ры, проф. (Германия)
Дәркенов К.Г.	т.ғ.к. (Қазақстан)
Дронзина Т.	с.ғ.д., проф. (Болгария)
Дүйсембекова М.К.	с.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Жолдыбалина А.С.	PhD д-ры, доцент (Қазақстан)
Жолдасбекова А.Н.	с.ғ.к., проф. (Қазақстан)
Звонарева Л.У.	т.ғ.д., проф. (Ресей)
Зимони Иштван	проф. (Венгрия)
Ибраев Ш.	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Ирфан Шахзад	PhD д-ры (Пакистан)
Каиржанов А.К.	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Кайыркен Т.З.	т.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Кожирова С.Б.	с.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Конкобаев К.	ф.ғ.к., проф. (Қырғыз Республикасы)
Копежанова Д.Е.	PhD д-ры, доцент (Қазақстан)
Ласлу Марац	PhD д-ры, проф. (Нидерланды)
Мандана Тишехьяр	PhD д-ры (Иран)
Невская И.А.	PhD д-ры (Германия)
Нұрбаев Ж.Е.	т.ғ.к. (Қазақстан)
Нуртазина Р.А.	с.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Октай Таприсев	PhD д-ры, проф. (Түркия)
Оспанова А.Н.	PhD д-ры, доцент (Қазақстан)
Пунит Гаур	PhD д-ры, проф. (Индия)
Пауло Ботта	PhD д-ры, проф. (Аргентина)
Рыстина И.С.	PhD д-ры (Қазақстан)
Сейт Али Авджу	PhD д-ры (Түркия)
Сомжүрек Б.Ж.	т.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Тәштемханова Р.М.	т.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хасрет Чомак	PhD д-ры, проф. (Түркия)
Шаймердинова Н.Г.	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Сәтпаев к-сі, 2, 408 б.
Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31434)
E-mail: vest_polit@enu.kz

Жауапты хатшы, компьютерде беттеген: Е.А. Изтелеуова

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы.

САЯСИ ҒЫЛЫМДАР, АЙМАҚТАНУ, ШЫҒЫСТАНУ, ТҮРКІТАНУ сериясы

Меншіктенуші: ҚР БЖҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК
Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігімен тіркелген. 25.05.18 ж. № 17125-
Ж -тіркеу куәлігі

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 25 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі, 12/1, тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31434)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief
Ainur Nogayeva
PhD, Prof. (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief
Deputy Editor-in-Chief

Yelena Nechayeva, Can. of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Madina Abisheva, Can. of Historical Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Editorial board

Bekzhan Abduali	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Bibikhadisha Abzhapparova	Doctor of Historical Sciences (Kazakhstan)
Aiman Azmukhanova	Can. of Historical Sciences (Kazakhstan)
Akzhigit Alibekuly	Can. of Philology, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Saule Aliyeva	Can. of Historical Sciences, Prof (Kazakhstan)
Anar Somuncuoglu	Assoc.Prof. (Turkey)
Sergey Biryukov	Doctor of Political Sciences, Prof.(Russia)
Kurmangali Darkenov	Candidate of Historical Sciences (Kazakhstan)
Tatyana Dronzina	Doctor of Political Sciences, Prof.(Bulgaria)
Maira Dyussebekova	Can. of Political Sciences, Assoc.Prof.(Kazakhstan)
Bagysh Gabdulina	Can. of Historical Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Gregory Glisson	PhD, Prof. (Germany)
Hasret Çomak	PhD, Prof. (Turkey)
Shakir Ibrayev	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Irfan Shahzad	PhD (Pakistan)
Abai Kairzhanov	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Tursynkhan Kaiyrken	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Kadyraly Konkobayev	Can. of Philology, Prof. (Kyrgyzstan)
Svetlana Kozhirova	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Danagul Kopezhanova	PhD, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
László Marác	PhD, Prof. (Netherlands)
Mandana Tishehyar	PhD in International Studies (Iran)
Irina Nevskaya	PhD (Germany)
Zhaslan Nurbayev	Candidate of Historical Sciences (Kazakhstan),
Roza Nurtazina	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Aigerim Ospanova	PhD, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Oktay Tanrıseven	PhD, Prof. (Turkey)
Punit Gaur	PhD, Prof. (India)
Paulo Botta	PhD, Prof. (Argentina)
Indira Rystina	PhD (Kazakhstan)
Seyit Ali Avcu	PhD (Turkey)
Baubek Somzhurek	Can. of Historical Sciences, Assoc.Prof.(Kazakhstan)
Raihan Tashtemkhanova	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Nurila Shaymerdinova	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Akbota Zholdasbekova	Can. of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Alua Zholdybalina	PhD, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Lola Zvonareva	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Russia)
Zimonyi István	Prof. (Hungary)

Editorial address: 2, Satpayev str., of.408, Astana, Kazakhstan, 010008
Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31434)
E-mail: vest_polit@enu.kz

Responsible secretary, computer layout: Yelena Izteleuova

Bulletin of the L.N.Gumilyov Eurasian National University POLITICAL SCIENCE. REGIONAL STUDIES. ORIENTAL STUDIES. TURKOLOGY Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Registered by Ministry of information and communication of Republic of Kazakhstan.

Registration certificate No. 17125-Ж from 25.05.2018

Periodicity: 4 times a year

Circulation: 25 copies

Address of printing house: 12/1 Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: (7172) 709-500 (ext.31434)

© **L.N.Gumilyov Eurasian National University**

Главный редактор
Ногаева А.М.
д-р PhD, проф. (Казахстан)

Зам. главного редактора
Зам. главного редактора

Нечаева Е.Л., к.полит.н., проф. (Казахстан)
Абишева М.М., к.ист.н., доцент (Казахстан)

Редакционная коллегия

Абдуали Б.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Абжаппарова Б.Ж.	д.ист.н. (Казахстан)
Азмуханова А.М.	к.ист.н. (Казахстан)
Алибекулы А.	к.ф.н., доцент(Казахстан)
Алиева С.К.	к.ист.н., проф. (Казахстан)
Анар Сомунгуоглу	доцент (Турция)
Бирюков С.В.	д.полит.н., проф. (Россия)
Габдулина Б.А.	к.ист.н., доцент (Казахстан)
Грегори Глиссон	д-р PhD, проф. (Германия)
Даркенов К.Г.	к.и.н. (Казахстан)
Дронзина Т.	д.полит.н., проф. (Болгария)
Дюсембекова М.К.	к.полит.н., доцент (Казахстан)
Жолдыбалина А.С.	д-р PhD, доцент (Казахстан)
Жолдасбекова А.Н.	к.полит.н., проф. (Казахстан)
Звонарева Л.У.	д.ист.н., проф. (Россия)
Зимони Иштван	проф. (Венгрия)
Ибраев Ш.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ирфан Шахзад	д-р PhD (Пакистан)
Каиржанов А.К.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Кайыркен Т.З.	д.ист.н., проф. (Казахстан)
Кожирова С.Б.	д.полит.н., проф. (Казахстан)
Конкобаев К.	к.ф.н., проф. (Кыргызстан)
Копежанова Д.Е.	д-р PhD, доцент (Казахстан)
Ласлу Марац	д-р PhD, проф. (Нидерланды)
Мандана Тишехьяр	д-р PhD (Иран)
Невская И.А.	д-р PhD (Германия)
Нурбаев Ж.Е.	к.и.н. (Казахстан)
Нуртазина Р.А.	д.полит.н., проф. (Казахстан)
Октай Танрисев	д-р PhD, проф. (Турция)
Оспанова А.Н.	д-р PhD, доцент (Казахстан)
Пунит Гаур	д-р PhD, проф. (Индия)
Пауло Ботта	д-р PhD, проф. (Аргентина)
Рыстина И.С.	д-р PhD (Казахстан)
Сент Али Авджу	д-р PhD (Турция)
Сомжурек Б.Ж.	к.ист.н., доцент (Казахстан)
Таштемханова Р.М.	д.ист.н., проф. (Казахстан)
Хасрет Чомак	д-р PhD, проф. (Турция)
Шаймердинова Н.Г.	д.ф.н., проф. (Казахстан)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, каб. 408
Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31434)
E-mail: vest_polit@enu.kz

Ответственный секретарь, компьютерная верстка: Е.А. Изтелеуова

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева.
Серия: ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ. РЕГИОНОВЕДЕНИЕ. ВОСТОКОВЕДЕНИЕ. ТЮРКОЛОГИЯ
Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций Республики Казахстан.
Регистрационное свидетельство № 17125-Ж от 25.05.18 г.
Периодичность: 4 раза в год
Тираж: 25 экземпляров
Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажымукана, 12/1, тел.: (7172)709-500 (вн.31434)

МАЗМҰНЫ

САЯСИ ҒЫЛЫМДАР

<i>Айтмагамбетов Д.Р., Азмуханова А.М.</i> Қазіргі кезеңдегі Қазақстан мен Пәкістанның қарым-қатынасы.....	8
<i>Асхат Г., Жабина Ж.Р.</i> Диаспораның халықаралық қатынастарға ықпалы.....	18
<i>Кәрібек Д.Ж.</i> ТМД елдерінің транспорттық саясаты.....	24
<i>Кенчинбаева Д.Р., Елмурзаева Р.С.</i> Азиядағы өзара ықпалдастық және сенім шаралары жөніндегі кеңес – Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымы: қауіпсіздікті қамтамасыз ету сұрақтарында халықаралық қатынастарды құқықтық реттеуде дүниежүзілік тәжірибенің имплементациясы.....	33
<i>Кусаинова А.М., Касымова А.М.</i> Жаһанданудың Үндістанның экономикалық саясатының өзгеруіне әсері.....	41
<i>Ногаева А.М., Айжанова А.Ф.</i> Қазақстан Республикасының дипломатиялық дамуындағы гендерлік аспект: өткені мен келешегі.....	47
<i>Онучко М.Ю., Габдулина Б.А.</i> Мемлекет пен конфессия қатынастары аясындағы ар-ождан бостандығы.....	53

АЙМАҚТАНУ

<i>Мовкебаева Г.А., Бимагамбетова Ж.Т., Оңдаш А.О., Сайлыбаев А.М.</i> Энергетикалық саладағы ЕАЭО елдерінің мүдделері: (жанасу нүктелері) тікелей араласуы және мәселелері.....	60
<i>Рамакруша Прадан</i> Үндістанның Орталық Азия саясатындағы Қытай факторы.....	67
<i>Янгмин Чу, Кожирова С.Б.</i> Корея мен Қазақстанның әлеуметтік интеграциялану мәселесі: шетелдік этностарға (диаспораларға) қатысты саясатқа фокус.....	81

ШЫҒЫСТАНУ

<i>Абжаппарова Б.Ж., Тлеубаева А.А.</i> Жапонияның Солтүстік Кореяға ұстанған саясаты.....	90
--	----

ТҮРКІТАНУ

<i>Алашбаева Ж.Н.</i> Жүсіп Баласағұнның «Құтадғу біліг» шығармасындағы мақал-мәтелдердің әлеуметтік-мәдени сипаттамасы	99
<i>Жалмырза А.А.</i> Түркістан әдебиеті және оның өкілдері.....	106
<i>Шаймердинова Н.Г., Балабекова Н.Р., Адамбаева Г.М.</i> Ұғымдық категорияның зерттелуі мен функциялары.....	115

CONTENTS

POLITICAL SCIENCE

<i>Aitmagambetov D.R., Azmukhanova A.M.</i> Kazakh-Pakistani relations at the present stage.....	8
<i>Askhat G., Zhabina Zh.R.</i> The influence of diasporas on international relations.....	18
<i>Karibek D.</i> Transport policy of the CIS countries.....	24
<i>Kenchinbayeva D.R., Elmurzaeva R.S.</i> CICA-OSCE: implementation of international experience in the legal regulation of international relations in security matters.....	33
<i>Kussainova A.M., Kassymova A.M.</i> Impact of Globalization on Indian Economic Policy Changes.....	41
<i>Nogayeva A., Aizhanova A.</i> Gender aspect in the development of the diplomatic service of the Republic of Kazakhstan: retrospective and perspectives.....	47
<i>Onuchko M.Yu., Gabdulina B.A.</i> Liberty of conscience in the context of the state religious relations.....	53

REGIONAL STUDIES

<i>Movkebayeva G.A., Bimagambetova Z.T., Ongdash A.O., Sailybayev A.M.</i> Interests of the EAEU countries in the energy sphere: points of contact and problems.....	60
<i>Ramakrushna Pradhan</i> China factor in India's Central Asia Policy.....	67
<i>Youngmin Chu, Kozhirova C.B.</i> The Issue on Social Integration of Korea and Kazakhstan: Focus on overseas ethnic(diaspora) policy.....	81

ORIENTAL STUDIES

<i>Abzhapparova B.Zh., Tleubayeva A.A.</i> Japan's policy towards North Korea.....	90
--	----

TURKOLOGY

<i>Alashbayeva J.N.</i> The social and cultural characteristics of proverbs in the works of Zhusup Balasagun «Kutadgu Bilig»	99
<i>Zhalmyrza A.A.</i> Turkestan literature and its representatives.....	106
<i>Shaymerdinova N.G., Balabekova N.R., Adambayeva G.M.</i> Research and conceptual category function	115

СОДЕРЖАНИЕ

ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ

<i>Айтмагамбетов Д.Р., Азмуханова А.М.</i> Казахстанско-пакистанские отношения на современном этапе.....	8
<i>Асхат Г., Жабина Ж.Р.</i> Влияние диаспоры на международные отношения.....	18
<i>Кәрібек Д.Ж.</i> Транспортная политика стран СНГ.....	24
<i>Кенчинбаева Д.Р., Елмурзаева Р.С.</i> СВМДА-ОБСЕ: имплементация мирового опыта правового регулирования международных отношений в вопросах обеспечения безопасности.....	33
<i>Кусаинова А.М., Касымова А.М.</i> Влияние глобализации на изменения в экономической политике Индии.....	41
<i>Ногаева А.М., Айжанова А.Ф.</i> Гендерный аспект в развитии дипломатии Республики Казахстан: ретроспектива и перспективы.....	47
<i>Онучко М.Ю., Габдулина Б.А.</i> Свобода совести в контексте государственно-конфессиональных отношений.....	53

РЕГИОНОВЕДЕНИЕ

<i>Мовкебаева Г.А., Бимагамбетова Ж.Т., Оңдаш А.О., Сайлыбаев А.М.</i> Интересы стран ЕАЭС в энергетической сфере: точки соприкосновения и проблемы.....	60
<i>Рамакруша Прадан</i> Китайский фактор в центрально-азиатской политике Индии.....	67
<i>Янгмин Чу, Кожирова С.Б.</i> Проблема социальной интеграции Кореи и Казахстана: фокус на политику в отношении зарубежных этносов (диаспор).....	81

ВОСТОКОВЕДЕНИЕ

<i>Абжаппарова Б.Ж., Тлеубаева А.А.</i> Политика Японии по отношению Северной Кореи.....	90
--	----

ТЮРКОЛОГИЯ

<i>Алашбаева Ж.Н.</i> Социально культурный характер пословиц и поговорок в произведениях Ж.Баласагуна.....	99
<i>Жалмырза А.А.</i> Туркестанская литература и представители.....	106
<i>Шаймердинова Н.Г., Балабекова Н.Р., Адамбаева Г.М.</i> Исследование и функции понятийной категории.....	115

МРНТИ 17.09.91

А.А. Жалмырза

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(E-mail: aidynasylbek@hotmail.com)

Түркістан әдебиеті және оның өкілдері

Аннотация. Осы уақытқа дейін «Тұтас Түркістан» тақырыбы қазақ әдебиеттануында тек әдеби аспектіде қатысты шығармаларға шолу жасалғаны болмаса, түркітану ғылымында арнайы зерттеу нысаны болған емес. Сондықтан аталмыш проблеманы түркітану ғылымы аясында кешенді түрде зерттеу түркілік дүниетаным, ұлттық идеология саласында жаңаша теориялық көзқарастарды жасауға, сондай-ақ іргелес гуманитарлық ғылымдарды дамытуға мүмкіндіктер береді. «Тұтас Түркістан» идеясы тек әдеби шығармаларға ғана арқау болып қоймай, түркі дүниесінің отаршылдыққа қарсы саяси, қоғамдық, әлеуметтік барлық сипаттағы күресінде басшылыққа алынды. Сондықтан да тақырыпты зерттеу жалпы рухани дамудың ішкі байланысы мен табиғи өзара сіңісуді кешенді пәнаралық талдауды қажет етеді. Атап айтқанда, қазақ ұлт-азаттық қозғалысының мұрасын сан алуан және ортақ заңдылықтары бар дүниежүзілік отаршылдыққа қарсы әдебиет аясында зерттеу де ғылыми назардан тыс қалып келеді. Ал барлық туыс түркі халықтарын отаршылдыққа қарсы жұмылдырған идеологияны әдеби, тарихи және тілдік аспекті тұтас қарастыру - ХХІ ғасырдағы ұлттық сана туралы ғылымның сұранысына сай деп білеміз. Сондай-ақ идеялық-шығармашылық, тарихи және тілдік қатпарларды талдау қазіргі түркітану ғылымының теориялық негізін жаңалауда, сонымен қатар қоғамның зияткерлік санасын жаңғыртуда зор көкжиектер ашады және іргелі әрі қолданбалы маңызға ие болады. Бұл бағыттағы зерттеулер ұлттық сананы жаңғыртуда, рухани байланыстарды, мәдениеттер сұхбатын ілгерілетуде үлкен маңызға ие.

Түйін сөздер: «Тұтас Түркістан», түркі халықтарының бірлігі, отаршылдыққа қарсы күрес, түркітану, ортақ тіл, дүниетанымдық құндылықтар, жәдитшілдік, түрікшілдік.

DOI: 10.32523/2616-6887-2018-124-3-106-114

Кіріспе. 19 маусым ҚР Президенті Нұрсұлтан Назарбаев Оңтүстік Қазақстанның орталығын Түркістанға ауыстыру туралы Жарлыққа қол қойды, аймақтың аты Түркістан болып өзгерді. Бұл жаңалықты барша халық ерекше қуанышпен қабылдады. Түріктердің отаны дегенді білдіретін Тұран мен Түркістан Түрік Дүниесі үшін өте қасиетті ұғымдар. Түріктерге тиесілі территорияны анықтайтын Түркістан әуелде Тұран деп аталған екен. Арабтандыру саясатымен Тұран атауының Түркістан атауымен аламастырылғандығы туралы деректер бар. Бір-бірімен тығыз байланыста өмір сүрген түрік тайпалық одақтары немесе түрік тектес халықтың ешбірі өздері құрған мемлекеттеріне Түркістан атын бермесе де, Түркістан термині оларды топтастыратын тұғыр ұғымында түсінілді. Осылай «Тұтас Түркістан» идеологиясы пайда болды. Түркістан идеологиясының негізгі мағынасы түрік халықтарын біріктіретін қасиетті ұғымда жатыр. Біз Түркістан ұғымын тұжырымдық кеңістікпен түсіндірер болсақ, ойымыз белгілі тарихшы Мәмбет Қойгелдиевтің мына бір пікірімен үйлеседі: «Тұтас Түркістан идеологиясы түрік халықтарымен бірге өмірге келіп, замандар тезінен өтіп, олар үшін түрлі тарихи ауыр кезеңдерде қорғаныс иммунитеті міндетін атқарған аса маңызды фактор болып келеді», яғни Тұтас Түркістан идеологиясының белгілі авторы жоқ, идея түрік болып тарихта белгілі болғаннан бері сол халықпен бірге оның жүрегінде пайда болған, талай ғасырлыр бойы дамып, жаңғырып, жаңарып келеді. Сонымен, Түркістан – түрік халықтарының тұтастығын көрсететін географиялық, этникалық, мәдени және саяси аймақ. Қашан да түрлі территориялық өзгерістерге қарамастан түрік халқы мекен еткен жерлер Түркістан атымен аталды. Түркістан – әлемнің төрттен бір бөлігін жайлаған

түріктердің орталығы. Барлық түріктер туған жері Түркістан арқылы байланысып отырады. Түркістан термині тұтастырушы мағына үстеуіне дейін талай ғасырларды өткерді, мұндағы біріктіруші мағына түрік түбірінен өрбіп отыр. түрік түркі болғалы тәуелсіз де тұрақты ел болу үшін тұтастықты ту етіп келеді.

XX ғасыр басында түрік зиялылары отаршылдарға қарсы қорғаныс күші ретінде Түркістан терминін қайта жандандыра түсті, яғни Түркістан идеологиясы тұтас отарға айналған түріктердің ортақ ұлттық мүдделерін қорғау жолында шыңдалды. Дербестікке ұмтылған түрік халқы бостандыққа жету үшін бірігуді қажетсінді. Түрік халықтары сол кездің шындығына сай жеке-жеке мемлекет құруға талпынса да, “Тұтас Түркістан» мұраты барлық түріктер үшін ортақ ұстаным болып қала берді. Мұны олардың шығармаларынан, қоғамдық жұмыстарынан және саяси әрекеттерінен көреміз. Мысалы, түрік зиялылары Түркістан жерінде «Садои Туркистон» (Түркістан үні), «Улуғ Туркистон» (Ұлы Түркістан) атымен газеттер басса, Түркияда «Иени Түркістан» газеті мен «Туркистан Сеси» (Түкістан даусы), «Хүр Түркистан ичин» (Азат Түркістан үшін), «Туркистан» атты журналдар, ал Германияда «Яш Түркістан», «Милли Туркистон», «Иени Туркистон» атауымен журналдар шығарды. Түркістан Әлем әдебиетінде Орта Азия атымен танылса да, ұлт зиялылары бұл бұрмалауға бейім болмай Отанын Түркістан, өздерін түркістандықтар ретінде танытып отырды.

Түркістан атауы түрік текті халықтарды біріктіретін күш болғандықтан, оның мағынасы Патшалық Ресей және оның жаулау саясатын жалғастырған Кеңестік отаршылдар тарапынан бұрмаланды, кішірейтілді, тіпті айтудың өзіне тыйым салынды. Түркістан атын ұмыттыру мақсатында және сол арқылы ұлттың тарихын, ұлттық құндылықтарын танытпай, орыстандыру саясатын оңай жүргізу үшін Түркістан сөзіне ресми тыйым салынып, оның орнына Орта Азия және Қазақстан атауы қолданылды. Автономиялық сипаттағы ұлттық мемлекеттерді құлатқаннан кейін Түркістан жерінің әуелде Батыс бөлігі саналған (Батыс Түркістан), кейін тар мағынада Түркістан (Орта Азия) болып кішірейтілген Түркістанның орнына Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан, Түрікменстан және Тәжікстан деп аталатын бес Кеңестік мемлекетті жасап алды. Бүгінгі әлемдік ғылыми айналымда бұл бес дербес республикалардың қосынды атауы Орта Азия болып танылуда.

Түркістан атауы әуелгі Түркістан генерал-губернаторлығы, кейінгі Түркістан мұхтарияты, Түркістан Республикасының балама аты ретінде қарастырылып келді. Кеңес үкіметі орныққаннан кейін пайда болған осы сияқты түсінік және жалпы әлемдік айналымға шыққан аталымда Түркістан мағынасы ұсақтала берді. Өйткені отаршылдар түріктердің қасиетті ұғымы болған «Түркістан» терминінің геосаяси да, этникалық та мағынасының тарылуы арнайы заңнамалық стратегиясын жасап еді. «Түркістан» және «Түрік Республикасы» сөздерін қолданыстан алып тастау туралы қаулы 1924 жылдың маусымынан бастап күшіне енді, оның орнына әлемдік ғылымда Моғолстан және Тибет аймақтары үшін қолданылған Орта Азия сөзін енгізді. Тіпті әлемдік танымда кешегі күнге дейін Оңтүстік Қазақстан облысы аталып келген аймақтағы Ясауи кесенесі орналасқан кіші қала ретінде тану қалыптасып кетті. Бұдан отаршылдық саясат амалының жүзеге асқандығын мойындамай болмас. Шынында да Түркістан атауының мағынасы, отаршылдар жоспарлағандай, әлдеқайда кішірейтілді, бірақ олар ойластырғандай жойылып кеткен жоқ.

Мақсаты:

Түркістан әдебиеті және оның өкілдері туралы ғылыми ақпарат беру.

Негізгі міндеттер:

1 Әдеби таным аясында Түркістан сөзінің мағынасын анықтау;

2 Түркістан әдебиеті өкілдері туралы ғылыми ақпарат беру.

Зерттеу әдістері. Мақалада әдеби үдерісті зерттеуге басымдылық бере отырып, тарихи-салыстырмалы, функционалдық және типологиялық зерттеу әдістері қолданылды.

Нәтижелер мен талқылау. Түркістан сөзінің энтропиялық мағынасының ауысуынан

әлі күнге дейін өз мағынасында түсінілмей және түсіндірілмей келуде. Түркістанның негізгі мағынасы түрік халықтарын біріктіруші қасиетті ұғымда жатыр. Осы аталымның тарихи мәнін ашу үшін әуелі ұлттық энциклопедиямызға жүгінсек: «Түркістан – тарихи-географиялық ұғым. Ол ұзақ уақыт бойы Орта және Орталық Азияның негізінен түрік халықтары (автор түрік деп қолданған) мекендеген аймақтарды анықтау үшін қолданылды» -деген сипаттаманы оқимыз [1]. Түркістан аталымы Түрік түбіріне -стан деген парсы қосымшасының жалғануынан пайда болған сөз, мағынасы – Түрік елі, мекені, жұрты, жері дегенді білдіреді [2, 23 бет]. Түркістан тарихын зерттеуге үлкен үлес қосқан тарихшы Баймырза Хайыт Түркістан атауының тарих жазбаларында алғаш “Түркістанак” атымен сонау сақтар кезінен кездесетінін ескертсе [3] (б.з.б. VIII-III ғғ.), Түркістан азаттық күресінің жетекшісі Мұстафа Шоқай түріктер еліне Түркістан атауын III-VII ғасырлар Сасанидтер әулеті кезіндегі ирандықтардың бергендігін, территориясының Қытай шекарасынан Персия мен Византия, солтүстігінде Амудариядан Индке дейін, батысында Орал өзенінен әрі төңкеріліп жатқандығын жазды [4, 49 бет] Тарихтың әр кезеңінде түрік мемлекеттерінің саяси және географиялық жағдайларына байланысты Түркістан аймағының аумағы да, шекаралары да өзгеріп отырды. Мысалы, көне қытай деректерінде Каспий теңізінен Күһи-Нұрға дейінгі көшпелі ұланғайыр жер белгіленсе, Махмұт Қашқари «Диуани лұғат ит-түрк» еңбегінде: «...Қазір бүкіл Түрік елінің шекарасы Абискүн теңізінен айналып, Рұм елі мен Өзкенттен Шыңға дейін созылады», -деп [5, 17 бет], Қытайдан Каспийге, Византиядан Ресейге дейінгі топырақ Түркістан жеріне тиесілі екендігін жазған.

Түркістандық мұғажыр тарихшы Абдуллах Режеб Байсұн “Түркістан Милли Харекетлери” атты еңбегінде Түркістан даласын 5 200 000 километрге дейін созылтып, солтүстігінде Сібірмен, оңтүстігінде Үндістанмен, шығысында Қытаймен, ал батысында Каспий теңізімен шекараласатынын және халық санының 38 миллион асатындығын көрсетсе [6, 7 бет], белгілі түріктанушы В.В.Бартольд та саяси және этнографиялық жағынан Түркістанды батысында Орал, Каспийден басталып, шығысында Алтайға тіреледі, оңтүстігінде парсы елі мен ауған жерінен басталып, солтүстігінде Тобыл, Том губернияларына жетеді деп анықтап, Еуропаның үштен бір бөлігінен көлемділігін ерекше атаған [7, 510 бет] Белгілі тарихшы профессор Мәмбет Қойгелдиев батысында Орал тауының оңтүстік беткейі, Жайық, Орал өзені, Еділдің теңізге құяр сағасы, Каспий теңізі, солтүстігінде Ертіс өзені, шығысында Шығыс Түркістанның шығыс шегі, оңтүстігінде Хорасан және Копетдаг тауларының аралығын қамтиды дейді [8, 7 бет] Байқауымызша, Қойгелдиев Түркістан тарихын зерттеуші ғалым Зеки Уәлиди Тоғанның тұжырымдарын негізге алғанға ұқсайды. З.У. Тоған: «Географиялық, этнографиялық және тарихи мағынасында Түркістан оңтүстігінде Гүргән өзені, Хорасан таулары мен Күпет тауы, Куһи Баба, Мездуран, көне гректердің Паропамис деген Топчак пен Ақ Тау (Коһи Сефид), Хиндигус сырты, Мұзтау бөктері, шығысында Шығыс Түркістанның шығыс шектері, солтүстігінде Жоңғария мен Қазақстанның солтүстік шекарасы болған Ертіс бассейні және Арал-Ертіс су алмасу арнасының теріскей жағасы, батысында Орал тауы, Жайық өзені, Еділдің теңізге құяр сағасы және Каспий теңізімен шектеседі. Осындай көлемді өлкенің Ауғанстан жеріндегі «Ауғанстан Түркістанын» және Иранның Астарабат пен Дерезгиз аудандарында орын алған «Иран Түркістанын» есептемегенде жалпы жер көлемі 5 340 066 километрді құрайды» деп жазды [9, 1 бет]

Аталған пікірлерге сүйене отырып, Түркістанның геосаяси территориясын, әр кезеңдегі түрлі ауытқуларға қарамастан, Хазар теңізі (Каспий), Ресей (Орынбор мен Омбыны қамтиды), Қытай (Шығыс Түркістан аталынып кеткен Шыңжаң өңірі де кірген) мен Ауғанстан аралығындағы түріктердің мекен еткен көлемді жерді қамтиды деп белгілей аламыз.

Манаш Қозыбаев: «Еуразияның батыс-орталық бөлігін жайлаған елді ежелден Тұран, не болмаса Түркістан – түрік (автор түрік деп қолданған) халқының елі дегені белгілі» [10]

деп жазды. Тарихшының бұл тұжырымы тарих шындығымен таласуға болмайды дегендей. Сөз ретінде Тұран мен Түркістан сөздерінің арақатынасын да айта өткен жөн. Барша түрік ұлыстарының өлкесі саналған Түркістан әуелде Тұран деп аталған екен. Араб халифатының әскери қолбасшысы Кутайба ибн Муслимнің басшылығымен Тұран өлкесі 705-715 жылдары жаулап алынады да, Тұран атауы Түркістан атауымен аламастырылады. Тұранның тарихи атауы осылай тарихтан өшеді [11, 176 бет] Тұранның Түркістан болып өзгертілуін ғалым М. Мырзахметұлы да растайды: «Арабтар Тұран деген атаудан аза бойы қаза тұруы себепті, ол атауды Түркістан атауымен алмастырып жіберген болатын-ды [12, 93 бет] Сонымен Тұран атауынан Түркістан атына ауысқан елдің иесі сол баяғы түрік еді. Сондықтанда бұл өзгеріс түріктердің танымына жақын болып, әлемдік аталымға тез сіңіп кетті. Мұндағы Түркістан түріктің елі дегенді білдіретініне еш күмән жоқ. Сондықтан да түріктердің түрлі атаудағы мемлекеттер құруына қарамастан, бұл атау Тұран атымен қатар қолданылып келе берді. Бірақ ұлттық межелеуден кейін қатаң тиым салынған Түркістан атауының Орта Азия немесе Орталық Азияға ауыстырылуын бұл жаймен тең қарауға болмайды. Себебі орыс отаршылдығы түріктердің әр қайсысынан жеке-жеке ұлт жасап, оларды бір-бірінен алыстату мен бөліп-жіктеу әрекетін әуелі Түркістан атауын ұмыттырмақтан бастады. Ұлттық құндылықтардың түбіне балта шабу саясатының салдарынан көнеден Түркістан болып қалыптасқан түрік жері осылай Орта Азия болып өзгертіліп кете берді.

Тарихшы Берекет Кәрібай түрлі тарихи деректерге сүйене отырып, Түркістан атауының мынадай үш мәнін анықтап көрсетеді:

1. VIII-XII ғасырларда түрік тілдес тайпалардың мекен еткен жалпы аймағы;
2. XIV-XVI ғасырлардағы Сырдария өзенінің бойындағы жерлер;
3. XVIII ғасырдан бастап Сыр бойындағы Иассы қаласының жаңа атауы [13]

Әрине мұнда автордың мәселеге қай қырынан қарауы мен пайымының сүйенер негіздері бар. Байқасаңыз, Түркістан атымен аталынған мекен ғасырдан ғасырға тарайып, мағынасы да кішірейіп келді. Мұның мәнін мына бір үзінді түсіндіріп бере алады: «Отарлау, өз табиғаты тұрғысында алғанда, - жай оқиға емес, күрделі процесс. Бір сөзбен айтқанда, оның нәтижесінде жаңа география жасалады» [14, 3 бет] Мәселе жаңа жағрафияны кім және қандай мақсатта жасағандығында жатыр.

Түркістанның жағрафиясы жайлы тарихшы ғалымдардың пікірлерін көптеп келтіре беруге болады, мысалы Ордалы Қоңыратбаев пікірінше Түркістан термині «... 1918-1924 жылдары өмір сүрген, құрамына қазіргі Орта Азияның Бұқара мен Хорезм жерлерінен басқа аумағы және Қазақстанның оңтүстік бөлігі кірген Түркістан АКСР-інің балама атауы» болып бір өлкенің аймағы мағынасына дейін кішірейген [15].

Өзбекстандық ғалымдардың дені Түркістан терминін әуелгі Түркістан генерал-губернаторлығы, кейінгі Түркістан Мұхтарияты, Түркістан Республикасының балама аты ретінде қарастырады [16]. Кеңес үкіметі орныққаннан кейін пайда болған осы сияқты түсінік және жалпы әлемдік айналымға шыққан аталымда Түркістан мағынасы кішірейген сайын кішірейе берді. Өйткені Ресейдің отаршыл саясаты түріктердің қасиетті ұғымы болған Түркістан терминінің геосаяси мағынасының да, этникалық мағынасының да тараюының, нәтижесінде жойылуының арнайы заңнамалық стратегиясын жасап еді. «Түркістан» және «Түрік Республикасы» сөздерін қолданыстан алып тастау туралы қаулы 1924 жылдың маусымынан бастап күшіне енді, оның орнына әлемдік ғылымда Моғолстан және Тибет аймақтары үшін қолданылған Орта Азия сөзін енгізді. Осыдан бастап Түркістан түсінігі ұсақтала берді, тіпті қазіргі күнде Оңтүстік Қазақстан облысындағы Ясауи кесенесі орналасқан кіші қала ретінде танылуда. Отаршылдық саясаттың амалға асқандығын мойындамай болмас. Шынында да Түркістан атауының мағынасы отаршылдар жоспарлағандай әлдеқайда кішірейтілді, бірақ олар ойластырғандай жойылып кеткен жоқ.

Патшалық Ресейдің жаулау саясатын жалғастырған Кеңестік отарлаушылар да Түркістан атын ұмыттыру мақсатында және бұл арқылы ұлттың тарихын ұмыттырып, ұлттық құндылықтарын танытпай, орыстандыру саясатын оңай жүргізу үшін Түркістан терминінің орнына Орта Азия және Қазақстан атауын қолданды, Түркістан терминіне ресми тыйым салды. Ұлттық мемлекеттерді құлатқаннан кейін Түркістан жерінің әуелде Батыс бөлігі саналған (Батыс Түркістан), кейін тар мағынада Түркістан (Орта Азия) болып кішірейтілген Түркістанның орнына Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан, Түрікменстан және Тәжікстан атында бес кеңестік мемлекетті жасап алды. Бүгінгі әлемдік ғылыми айналымда бұл бес дербес тәуелсіз республикалардың қосынды атау Орта Азия болып танылуда.

XX ғасыр басында түрік халқының зиялылары отаршылдарға қарсы қорғаныс күші ретінде Түркістан терминін қайта жандандыра түсті, яғни Түркістан идеологиясы тұтас отарға айналған түріктердің ортақ ұлттық мүдделерін қорғау мақсатында шындалды. Дербестікке ұмтылған түрік халқы бостандыққа жету үшін бірігуді қажетсінді. Бұл бірігу аңсары «Тұтас Түркістан» мұратына түрткі болды. Түрік ұлттары сол кездің шындығына сай жеке-жеке мемлекет құруға талпынса да, «Тұтас Түркістан» мұраты барлық түріктер үшін ортақ ұстаным болып қала берді. Мұны олардың шығармаларынан, қоғамдық жұмыстарынан және саяси әрекеттерінен көреміз. Мысалы, түрік зиялылары Түркістан жерінде «Садои Туркистон» (Түркістан үні), «Улуғ Туркистон» (Ұлы Түркістан) атымен газеттер басса, Түркияда «Йени Түркістан» газеті мен «Туркистан Сеси» (Түркістан даусы), «Хүр Туркистан ичин» (Азат Түркістан үшін), «Туркистан» атты журналдар, ал Германияда «Яш Түркістан», «Милли Туркистон» атауымен журналдар шығарды. Түркістан Әлем әдебиетінде Орта Азия атымен танылса да, ұлт зиялылары бұл бұрмалауға бейім болмай Отанын Түркістан, өздерін түркістандықтар ретінде танытып отырды. Сондықтан да XX ғасыр басындағы ұлттың азаттығы үшін күрескен тұлғаларды, олардың өздері танытқандай, Түркістан зиялылары, ал олардың туғызған бай мұраларын Түркістан әдебиеті ретінде тануымыз керек.

Азаттық күресті шетелдерде жалғастырып, Түркістанның мұғажыр әдебиетін қалыптастырған –Мұстафа Шоқай, Зеки Уәлиди Тоған, Осман Хожа, Мехмет Казым, Әбдүлқадыр Инан, Әбдүлуақап Оқтай, Тахир Чағатай, Ахмет Наим сынды азаматтарымыз Түркістан терминін қалай түсінді деп, мақалаларына жүгінсек, оларда бір ғана ортақ ой болғанын аңғарамыз. Олардың пайымынша, Түркістан жоғрафиясы Шығыс және Батыс Түркістан деп танылған бөлікпен бірге Қазақстан, Түрікменстан жерлеріне созылып жатыр.

Біз Түркістан ұғымын тұжырымдық кеңістікпен түсіндірер болсақ, ойымыз белгілі тарихшы Мәмбет Қойгелдиевтің мына бір пікірімен үйлеседі: «Тұтас Түркістан идеологиясы түрік (түркі) халықтарымен бірге өмірге келіп, замандар тезінен өтіп, олар үшін түрлі тарихи ауыр кезеңдерде қорғаныс иммунитеті міндетін атқарған аса маңызды фактор болып келеді» [17, 320 бет]. Яғни Тұтас Түркістан идеологиясының белгілі авторы жоқ, идея түрік болып тарихта белгілі болғаннан бері сол халықпен бірге халық жүрегінде пайда болған, талай ғасырлыр бойы дамып, жаңғырып, жаңарып келеді.

Түркістан әлемнің төрттен бір бөлігін жайлаған түрік нәсілдерінің ұлан ғайыр жерінің орталығы. Барлық түріктер туған жері Түркістан арқылы байланысып отырады. Түркістан терминінің тұтастырушы мағына үстеуіне дейін талай ғасырларды өткерді, мұндағы біріктіруші мағына түрік түбірінен өрбіп отыр. Түрік түрік болғалы тәуелсіз де тұрақты ел болу үшін тұтастықты ту етті. Сонау қағанат болып, мемлекеттігін барша елге мойындатқан дәуірінің ескерткіштері құлпытастардағы жазулардың да өзегі түріктің бірлігі мен тұтастығын сақтау, татулыққа үндеу еді:

Көкте түрік тәңірісі,
Түріктің қасиетті жері, суы былай депті:
«Түрік халқы жойылмасын» - дейді,
Ел болсын! – дейді [18, 47 бет].

Осы орайда М. Қойгелдиевтің «Тұтас Түркістан» мұратының пайда болуын хунн, үйсін және қаңлы дәуірінде пайда болғандығын айтып, ал тұтас бір концепция болып қалыптасуы алғаш Түрік қағанатының құрылуымен байланыстырғанына жүгіне отырып, ойымызды нақтылай түсеміз.

Ежелден Түркістан терминімен аталынып келген жердің отаршылық саясаты салдарынан Орта Азия немесе Орталық Азия болып өзгертілгені тарихи шындық. «Түркістан» өз мағынасында байырғы аймақ атауы ретінде әлі қайта қолданысқа түсе қоймағандай, «Түркістан әдебиеті» де Қазақстан, сондай-ақ басқа да елдерде бір мәдени-рухани кеңістік әдебиеті мағынасында түсінілмейді. Бұл ұғымды әлі күнге дейін өз мағынасында танымауымыз танымымызға сын болып келуде. Бұрмаланып келген тарихымызды қайта бағамдауда Түркістан аталымының терминдік, топонимдік маңыздылығына көз жұма қарасақ, ғылымымызға да, елдігімізге де үлкен сын болмақ.

Қорытынды. 1. Сонымен, Түркістан – түрік халықтарының тұтастығын көрсететін географиялық, этникалық, мәдени және саяси аймақ. Түрлі территориялық өзгерістерге қарамастан түрік халқы мекен еткен жерлер Түркістан атымен аталды. Қошке Кемеңгерұлы тілімен айтар балсақ, «Түріктің алтын бесігі – Алтай, ер жетіп, өсіп өнген ордасы – Түркістан».

2. «Түркістан әдебиеті» деп бүгіндері Орталық Азия аймағы саналатын Қазақстан, Өзбекстан (ішіндегі Қарақалпақ автономиясымен қоса), Қырғызстан, Түрікменстан, түрік-шағатайды жатсынбаған Тәжікстан республикаларының және Қытайдың шеткі жері ретінде аталынып келе жатқан үш аймақ Шығыс Түркістанның, яғни шын мәніндегі Тұтас Түркістанның ежелден қалыптасқан ауыз әдебиеті мен қазіргі әдебиетіне дейінгі ұзын тарихы мен танымал тұлғалары бар ауқымды да күрделі, бай әрі кемелденген әдебиетін айтамыз. Еділ-Орал (татар), Башқұрт жұрты да өз халқын және әдебиетін Түркістаннан бөлек деп есептемеген. Осы аталған жағрафияның жеке-жеке ұлттық әдебиеті ретінде қалыптасқан Қазақ әдебиеті, Қырғыз әдебиеті т.б. іспетті сөз өнері Тұтас Түркістан әдебиетінің тармағы болып табылады. Мұны Тұтас Түркістан әдебиетін тамыры терең, биік бәйтерек десек, ұлттық әдебиеттерді оның бұтақтары ретінде түсіндіре аламыз.

3. Түркістан әдебиетінің өкілдері деп ауыз әдебиетінен кейінгі авторлық танылудан бастап, шамамен VI ғасырдан бүгінге дейінгі Хазар теңізі, Ресей, Қытай мен Ауғанстан аралығындағы түріктердің мекен еткен көлемді жерінен шыққан жыраулар, сал-серілер мен ақын-жазушыларды атаймыз. Түрік халықтарының «Тұтас Түркістан» мұратын басты ұстаным еткен азатшыл ақын-жазушыларын Түркістан әдебиетінің өкілдері деп анықтаймыз.

Әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Ұлттық Энциклопедиясы / Б. Аяған. – Алматы: Қазақ Энциклопедиясы Бас редакциясы, 2006. -704 б.
2. Nayit, Baymirza Türkistan terimi üzerine//Türk Dünyası Araştırmaları. Nisan.- 1988. - №4.- P.14-30.
3. Franz von Schwarz Turkestan die Wiege der Indo-Germanischen Völker. Freiburg, 1900 // Nayit B. Türkistan terimi üzerine. Türk Dünyası Araştırmaları. Nisan.-1988. - №4-P. 14-30.
4. Шоқай М. Түркістанның қилы тағдыры. / М.Шоқай. - Алматы: Жалын, 1992. -184 б.
5. Түрік сөздігі. Үш томдық / Махмұт Қашқари; аударған, алғысөзі мен ғылыми түсініктерін жазып, баспаға дайындаған А.К. Егеубай. – Алматы: Хант, 1998. – 600 б.
6. Baysun A. R. Türkistan Milli Hareketleri / A. R. Baysun. – İstanbul: Matbaa,1943. -145 p.
7. Бартольд В. В. Состояние и задачи изучения истории Туркестана / В.В. Бартольд. – Москва : Наука, 1977. Т. IX. -400 с.
8. Қойгелдиев М.Қ. Тұтас Түркістан идеологиясы және Мұстафа Шоқайұлы/ М.Қ. Қойгелдиев. – Алматы: Қазақ университеті, 1997. – 53 б.

9. Togan Z. V. Bүgүnkү Türkili (Türkistan) ve yakın tarihi. Cilt. Batı ve Kuzey Türkistan. 2 Baskı / Z. V. Togan. – İstanbul: Matbaa, 1981. – 696 p.
10. Қозыбаев М. Өркениет және ұлт / М. Қозыбаев. – Алматы: Сөздік-Словарь, 2001. -369 б.
11. Қанарбаева Б. Жырымен жұртын оятқан / Б. Қанарбаева. – Алматы: Ана тілі, 1998. – 230 б.
12. Мырзахметов М. Қазақ қалай орыстандырылды? / М. Мырзахметов. – Алматы: Атамұра – Қазақстан, 1993. - 128 б.
13. Кәрібай Б. Түркістан және қазақ хандығы / Б. Кәрібай. – Алматы: Ғылым, 1999. -64 б.
14. Meinig D. In the Margins of the Good Earth; the South Australian Wheat Frontier 1869-1884 / Monograph Series of the Association of American Geographers. N2. - Chicago: Rand McNally and Company, 1962. - 140-156 p.
15. Қоңыратбаев О. Тұрар Рысқұлов: Қоғамдық-саяси және мемлекеттік қызметі. Түркістан кезеңі / О. Қоңыратбаев. – Алматы: Қазақстан, 1994. -448 б.
16. Абдуллаев Р.М., Агзамходжаев С.С., Алимов И.А. Туркестан в начале XX век: К истории истоков национальной независимости / Коллектив авт.: Р.М. Абдуллаев, С.С. Агзамходжаев, И.А. Алимов и др. – Ташкент: Шарк, 2000. -672 с.
17. Қойгелдиев М. Тұтас Түркістан идеологиясы және М. Шоқайұлы / Türkistanda Yenilik Hareketleri ve İhtilaller: 1900-1924. Osman Noca Anısına İncelemeler. SOTA. – Haarlem: TİUV, 2001. -500 p.
18. Жолдасбеков М. Орхон ескерткіштері / М. Жолдасбеков. – Астана: Фолиант, 2001. – 172 б.

А.А. Жалмырза

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Туркестанская литература и представители

Аннотация. До этого времени тема «Единый Туркестан» в казахском литературоведении исследовалась только в литературном аспекте, не было исследований данного вопроса с точки зрения тюркологической науки. Комплексное исследование вышеупомянутой проблемы в рамках тюркологии дает возможность сделать новый теоретический взгляд в отрасли тюркского мировоззрения, национальной идеологии, а также развить смежные гуманитарные науки. Идея «Единый Туркестан» будет не только опорой для литературных произведений, но и будет руководить во всех формах политической, общественной, социальной борьбы против колониализма тюркского мира. Поэтому исследование темы нуждается в комплексном междисциплинарном анализе внутренней связи общего духовного развития и природного взаимопроникновения. В частности, наследие казахского национально-освободительного движения осталось вне поля научного зрения и исследования в рамках мировой литературы против колониализма, у которого есть разнообразные и общие законы.

Полное изыскание идеологии, нацеленной против колониализма в литературном, историческом и языковом аспектах всего родственного тюркского народа – соответствует спросу науки о национальном сознании XXI века. А также, анализ идеологическо-творческих, исторических и языковых слоев обновляет теоритическую основу сегодняшней науки по тюркологии, вместе с этим открывает большие горизонты в модернизации интеллектуального сознания общества и овладевает фундаментальными и прикладными значениями. Исследования в этом напралении имеют большое значение в модернизации национального сознания, духовной связи, продвижении культурных переговорах.

Ключевые слова: «Единый Туркестан», единство тюркских народов, антиколониальная борьба, тюркология, культурные ценности, тюркская общность.

A.A. Zhalmyrza

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

Turkestan literature and its representatives

Abstract. The theme “Unified Turkistan” was researched in Kazakh literature only in the literary aspect until now, there weren’t any studies at this issue from the point of view of Turkic science. A comprehensive study of the aforementioned problem within the framework of Turkic studies makes it possible to make a new theoretical look in the branches of the Turkic worldview, national ideology and develop related humanities. The idea of “Unified Turkistan” will not only support the literary works, but will also lead in all forms of political, social, social struggle against the colonialism of the Turkic world. Therefore, the study of the topic requires a complex interdisciplinary analysis of the internal connection between the overall spiritual development and natural interpenetration. In particular, the legacy of the Kazakh national liberation movement remained outside the field of scientific vision and research within the world literature against colonialism, which has various and general laws.

The complete search for ideology aimed against colonialism in the literary, historical and linguistic aspects of the entire related Turkic people corresponds to the demand of the science of the national consciousness of the 21st century. And also, the analysis of ideological-creative, historical and linguistic layers renews the theoretical foundation of today’s science of Turkic studies, and at the same time opens up great horizons in the modernization of the intellectual consciousness of society and seizes fundamental and applied values. Studies in this direction have a great importance in the modernization of national consciousness, spiritual communication and promotion of cultural negotiations.

Keywords: «Unified Turkistan», solidarity of Turkic peoples, struggle against the colonization, Turkic studies, common language, worldview values, Turkism.

References

1. Qazaqstan Ultyq Jenciklopedijasy [National Encyclopedia of Kazakhstan] (Qazaq Jenciklopedijasy Bas redakcijasy, Almaty, 2006).
2. Hayit, Baymirza Türkistan terimi üzerine [On Turkestan intervention], Türk Dünyası Araştırmaları [Turkish World Research], **4**, 14-30 (1988). [in Turkish]
3. Franz von Schwarz Turkestan die Wiege der Indo-Germanischen Völker. Freiburg, 1900, Hayit, Baymirza Türkistan terimi üzerine [On Turkestan intervention], Türk Dünyası Araştırmaları [Turkish World Research], **4**, 14-30 (1988) .
4. Shoqaj M. Turkistannyn qily tagdyry [Destiny of Turkestan] (Zhalyn, Almaty, 1992).
5. Turik sozdigi [Turkish dictionary] translated by A.K. Egeubaj (Hant, Almaty, 1998).
6. Baysun A. R. Türkistan Milli Hareketleri [Turkestan National Movements] (Matbaa, İstanbul, 1943).
7. Bartol’d V. V. Sostojanie i zadachi izuchenija istorii Turkestana [The state and tasks of studying the history of Turkestan] (Nauka, Moscow, 1977).
8. Qojgeldiev M.Q. Tutas Turkistan ideologijasy zhane Mustafa Shoqajuly [Turkestan ideology and Mustafa Shokay] (Qazaq universiteti, Almaty, 1997).
9. Togan Z. V. Bügünkü Türkili (Türkistan) ve yakın tarihi. Cilt. Batı ve Kuzey Türkistan [Turkic (Turkistan) and recent history. West and North Turkestan] (Matbaa, İstanbul, 1981).
10. Qozybaev M. Orkeniet zhane ult [Civilizations and nationalities] (Sozdik-Slovar’, Almaty, 2001).
11. Qanarbaeva B. Zhyrymen zhurtyyn ojatqan [Woke up the nation with poetry] (Ana tili, Almaty, 1998).
12. Myrzahmetov M. Qazaq qalaj orystandyryldy? [How did the Kazakhs assimilate Russians?] (Atamura – Qazaqstan, Almaty, 1993).
13. Karibaj B. Turkistan zhane qazaq handygy [Turkestan and Kazakh khanate] (Gylym, Almaty, 1999).
14. Meinig D. In the Margins of the Good Earth; the South Australian Wheat Frontier 1869-1884 / Monograph Series of the Association of American Geographers. N2(Chicago: Rand McNally and Company, 1962).

15. Qonyratbaev O. Turar Ryskulov Qogamdyq-sajasi zhane memlekettik qyzmeti. Turkistan kezeni [Turar Ryskulov: Public-political and public service. Turkestan period] (Qazaqstan, Almaty, 1994).

16. Abdullaev R. M., Agzamhodzhaev S. S., Alimov I. A. Turkestan v nachale XX vek: K istorii istokov nacional'noj nezavisimosti [Turkestan in the early twentieth century: the history of the sources of national independence] (Shark, Tashkent, 2000).

17. Qojgeldiev M. Tutas Turkistan ideologijasy zhane M. Shoqajuly [Turkestan ideology and M. Shoka] (TIUV, Haarlem, 2001).

18. Zholdasbekov M. Orhon eskertkishi [Orkhon monuments] (Foliant, Astana, 2001).

Автор туралы мәлімет:

Жалмырза А.А. – филология ғылымдарының кандидаты, түркітану кафедрасының доценті, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразиялық ұлттық университеті, Сәтпаев көшесі 2, Астана, Қазақстан.

Zhalmyrza A.A. – Associate Professor, Department of Turkic Studies, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str.2, Astana, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Саяси ғылымдар. Аймақтану. Шығыстану. Түркітану сериясы»
журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журнал мақсаты. Саяси ғылымдар, аймақтану, шығыстану, түркітану салалары бойынша мұқият тексеруден өткен ғылыми құндылығы бар мақалалар жариялау.

2. Журналда мақала жариялаушы автор мақаланың қол қойылған бір дана қағаз нұсқасын Ғылыми басылымдар бөліміне (редакцияға, мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 408 кабинет) және vest_polit@enu.kz электрондық поштасына Word форматындағы нұсқаларын жіберу қажет. Мақала мәтінінің қағаз нұсқасы мен электронды нұсқалары бірдей болулары қажет.

Мақалалар *қазақ, орыс, ағылшын, араб, түрік* тілдерінде қабылданады.

3. Автордың қолжазбаны редакцияға жіберуі мақаланың Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысында басуға келісімін, шетел тіліне аударылып қайта басылуына келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы автор туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына кепілдеме береді. Сонымен қатар мақала мәтінін плагиат жүйесінде тексеруге келісімін білдіреді.

4. Мақаланың көлемі 18 беттен аспауға тиіс (6 беттен бастап).

Мақаланың құрылымы

5. XFTAP <http://grnti.ru/> - *бірінші жолдың сол жақтауында;*

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемеде жұмыс жасайтын болса, онда әр автор мен оның жұмыс мекемесі қасында бірдей белгі қойылу керек) – жолдың ортасында;

Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде, курсивпен, жолдың ортасында;

Мақала атауы – жолдың ортасында;

Аннотация (100-200 сөз; мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет).

Түйін сөздер (6-8 сөз не сөз тіркесі). Түйін сөздер мақала мазмұнын көрсетіп, мейлінше мақала атауы мен аннотациядағы сөздерді қайталамай, мақала мазмұнындағы сөздерді қолдану қажет. Сонымен қатар, ақпараттық-іздігіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін ғылым салаларының терминдерін қолдану қажет.

Негізгі мәтін мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды бөлімдерін қамтуы қажет – *жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1,25см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.*

Таблица, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр таблица, сурет қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын, сканерден өтпеген болуы керек.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқалары міндетті түрде алғаш қолданғанда түсіндірілуі берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтемелер тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің номерленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіліде: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1] арқылы, екінші сілтеме [2] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Кітапқа жасалатын сілтемелерде қолданылған беттері де

көрсетілуі керек (мысалы, [1, 45 бет]). Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпейтін басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгілерін журнал bulpolit.edu.kz сайтындағы **мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз**).

6. Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса), орыс және ағылшын тілінде (егер мақала түрік немесе араб тілінде жазылса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: автордың аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекен-жайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде толтырылады.

7. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның қайтарылуы оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

Редакцияға түскен мақала жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Барлық рецензиялар авторларға жіберіледі. Автор (рецензент мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда) өңдеп қайта, қолжазбаның түзетілген нұсқасын редакцияға қайта жіберуі қажет. Рецензент жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі.

Пікірі мақұлданған мақалаларды редколлегия алқасына талқылап, басуға келіседі.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына төлем жасау туралы ескертіледі. Төлем көлемі 2018 жылы 4500 тенге – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ қызметкерлері үшін және 5500 тенге басқа ұйым қызметкерлеріне.

Рекзивизиттер:

Цеснабанк: КБЕ16

БИН 010140003594

РНН 031400075610

ИИК KZ 91998

ВТВ 0000003104

TSES KZ KA

IBAN KZ91998ВТВ0000003104

Provision on Articles submitted to the Journal
“Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Political Science. Regional studies. Oriental studies. Turkology Series”

1. Purpose of the journal. Publication of carefully selected original scientific works and book reviews in the fields of political science, regional studies, oriental studies, turkology.

2. An author who wishes to publish an article in a journal must submit the article in hard copy (printed version) in one copy, signed by the author to the scientific publication office (at the address: 010008, Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Building, room 408) and by e-mail vest_polit@enu.kz in Word format. At the same time, the correspondence between Word-version and the hard copy must be strictly maintained.

Language of publications: *Kazakh, Russian, English, Turkish, Arabic.*

3. Submission of articles to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish articles in the journal and the re-publication of it in any foreign language. Submitting the text of the work for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about himself, the lack of plagiarism and other forms of improper borrowing in the article, the proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, illustrations and also he/she agrees to check the uniqueness of the article text.

4. The volume of the article should not exceed 18 pages (from 6 pages).

5. Structure of the article (page – A4 format, portrait orientation, page margins on all sides - 20 mm. Font: type - Times New Roman, font size - 14)

GRNTI <http://grnti.ru/> - *first line, left*

Initials and Surname of the author (s) - *center alignment, italics*

Full name of the organization, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization) - *center alignment, italics*

Author's e-mail (s)- *in brackets, italics*

Article title - *center alignment, bold*

Abstract (100-200 words, it should not contain a formula, the article title should not repeat in the content, it should not contain bibliographic references, it should reflect the summary of the article, preserving the structure of the article - introduction, problem statement, goals, history, research methods, results /discussion, conclusion).

Key words (6-8 words/word combination. Keywords should reflect the main content of the article, use terms from the article, as well as terms that define the subject area and include other important concepts that make it easier and more convenient to find the article using the information retrieval system).

The main text of the article should contain an introduction, problem statement, goals, history, research methods, results / discussion, conclusion - *line spacing - 1, indent of the “red line” -1.25 cm, alignment in width.*

Tables, figures should be placed after the mention. Each illustration should be followed by an inscription. Figures should be clear, clean, not scanned.

All **abbreviations**, with the exception of those known to be generally known, must be deciphered when first used in the text.

Information on **the financial support** of the article is indicated on the first page in the form of a footnote.

References

In the text references are indicated in square brackets. References should be numbered strictly in the order of the mention in the text. The first reference in the text to the literature should have the number [1], the second - [2], etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). References to unpublished works are not allowed. Unreasonable references to unreviewed publications (examples of the description of the list of literature, descriptions of the list of literature in English, see on the journal web-site bulpolit.enu.kz).

At the end of the article, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the article is in Kazakh), in Kazakh and English (if the article is in Russian) and in Russian and Kazakh languages (if the article is English language), in Russian and English (if the article is in Turkish or Arabic language).

Information about authors: surname, name, patronymic, scientific degree, position, place of work, full work address, telephone, e-mail - in Kazakh, Russian and English.

6. The article must be **carefully verified**. Articles that do not meet technical requirements will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the article has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Articles received by the Department of Scientific Publications (editorial office) are sent to anonymous review. All reviews of the article are sent to the author. The authors must send the proof of the article within three days. Articles that receive a negative review for a second review are not accepted. Corrected versions of articles and the author's response to the reviewer are sent to the editorial office. Articles that have positive reviews are submitted to the editorial boards of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive conclusion for publication should make payment on the following requisites (for ENU employees - 4,500 tenge, for outside organizations - 5,500 tenge):

Requisites:

Tsesnabank: КБЕ16

БИН 010140003594

РНН 031400075610

ИИК KZ 91998

ВТВ 0000003104

TSES KZ KA

IBAN KZ91998ВТВ0000003104

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева. Серия: Политические науки. Регионоведение. Востоковедение. Тюркология»

1. **Цель журнала.** Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ и обзоров книг по направлениям политические науки, международные отношения, востоковедение, регионоведение, тюркология.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail vest_polit@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией.

Язык публикаций: казахский, русский, английский, турецкий, арабский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя, Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева, издания статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций, а также дает согласие на проверку уникальности текста статьи.

4. Объем статьи не должен превышать 18 страниц (от 6 страниц).

5. **Схема построения статьи** (страница – А4, книжная ориентация, поля со всех сторон – 20 мм. Шрифт: тип – Times New Roman, размер (кегель) - 14):

МРНТИ <http://grnti.ru/> - первая строка, слева

Инициалы и Фамилию автора(ов)- выравнивание по центру, курсив

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках курсив

Название статьи – выравнивание по центру полужирным шрифтом

Аннотация (100-200 слов; не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы).

Ключевые слова (6-8 слов/словосочетаний).

Ключевые слова должны отражать основное содержание статьи, использовать термины из текста статьи, а также термины, определяющие предметную область и включающие другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – *межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» -1,25 см, выравнивание по ширине.*

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными.

Все **аббревиатуры и сокращения**, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1], вторая - [2] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 стр.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. на сайте журнала bulpolit.enu.kz в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке), на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке), на русском и английском (если статья оформлена на турецком или арабском языках).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Все рецензии по статье отправляются автору. Статьи, получившие отрицательную рецензию к повторному рассмотрению не принимаются. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ им. Л.Н. Гумилева – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

Цеснабанк: КБЕ16

БИН 010140003594

РНН 031400075610

ИИК KZ 91998

ВТВ 0000003104

TSES KZ KA

IBAN KZ91998ВТВ0000003104